

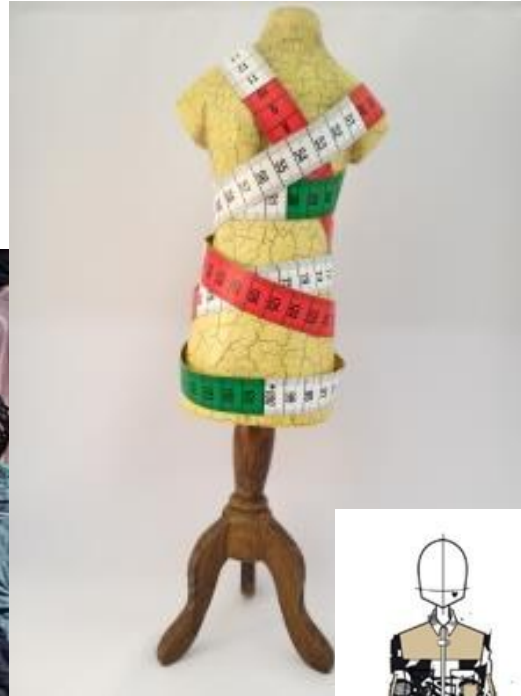

Contraceptie anno 2022: echt maatwerk

Dr Annelies Lust, Gynaecoloog-perinatoloog

www.gynarte.be

Dr Albertyn - dr Dielen - Dr Dockx - Dr Volcke

MAATWERK

- 1500 VC: papyrusrollen in Egypte (honing en stekels van acacia) *melkzuur, boorzuur, citroenzuur*
- 16^e Eeuw: condoms (*linnen, darmen van schapen en varkens, rubber*) (in het Oude Egypte ook al tekeningen)
- Middeleeuwen: kuisheidsgordels
- Cassanova: uitgedroogde halve citroen op cervix

- Eeuwen VC: kameeldrijvers steen in baarmoeder;
Hippocrates 6^e E VC; Perzische arts 9^e eeuw NC
- Begin 20 e eeuw: Sterilett: metalen, vernikkelde of verzilverde staaf, vastgehecht aan ring met dekplaat
→ necrose en infecties

- **Begin jaartelling: Apostel Paulus:** sexuele onthouding
→ begin 20^e eeuw: relatie temperatuurschommeling en ovulatie :
periodieke onthouding
- **Begin jaren 60: *Gregory Pincus en Ferdinand Peeters:*** “
de pil” als ovulatieremmer: loskoppelen van sexualiteit en
zwangerschap, bijdrage aan de emancipatie

Verschillende 'actie' modi

- Remming ovulatie, verhinderen innesteling, invloed op baarmoederhalssecretie(E+P, P only)
- Verhinderen innesteling , invloed op baarmoederhalssecretie (intra-uteriene systemen)
- Interferentie innesteling
- Barrière-methodes
- Natuurlijke methodes
- *(Verhinderung conceptie dmv sterilisatie)*

- **Hormonale contraceptie**
 - gecombineerde EP :
 - oraal, transdermaal, vaginaal
 - Progesteron Only Preparaten :
 - Oraal, subcutaan implant, IM injectie, hormoonbevattend IUD
- **Niet hormonale contraceptie**
 - Cu-spiraal
 - condoemen

Verschillende soorten progestagenen

Eerste generatie : norethinodrel, norethisterone,
50mcgEE

Tweede generatie : levonorgestrel

Derde generatie : desogestrel, gestodeen,
norgestimaat

Vierde generatie : drospirinone

Onbepaald: cyproterone-acetaat, chlormadinone
acetaat, dienogest, nomegestrol acetaat, natuurlijk
progestageen

Metabool effect progestagenen

GENERATIE	PROGESTAGEEN	ANDROGEEN EFFECT	ANTI-ANDROGEEN EFFECT	ANTI-MINERALOCORTICOÏDE EFFECT
EERSTE	Norethynodrel	+		
	Norethisterone	+		
TWEEDE	Levonorgestrel	+		
DERDE	Desogestrel	+		
	Gestodeen	+		
	Norgestimaat	+		
VIERDE	Drospirenone		+	+
NIET GEKLASSEERD	Cyproterone acetaat		+	
	Chlormadinone acetaat		+	
	Dienogest		+	
	Nomegestrol acetaat		+	
	Natuurlijk progesteron		+	+

Soorten oestrogenen

- Enthiny-estradiol = EE, estradiol = E2
- **Estretol = E4** : Drovelis, Lydisilka : 14,2 gr estretol en 3 mg drospierone
 - uitsluitend geproduceerd in fetale lever tijdens de ZW vanaf de 9^e week
 - NEST : Native Estrogen with Selective Tissue Action
 - Activeert nuclER-alpha:
 - Vagina
 - Endometrium
 - Bot
 - Cardiovasculair systeem
 - Blokkeert membraan ER-alpha:
 - Minimale effecten op lever en borst

- Geen actieve metabolieten (niet gemetaboliseerd door CP450 enzymen)
~geneesmiddeleninteractie
- Geen specifieke binding met Sex Hormone Binding Globuline → 70% van de E4 aanwezig in circulatie blijft biologisch actief
- Halfwaardetijd 24-32 uur (EE 20 u, E2 3,6 uè)

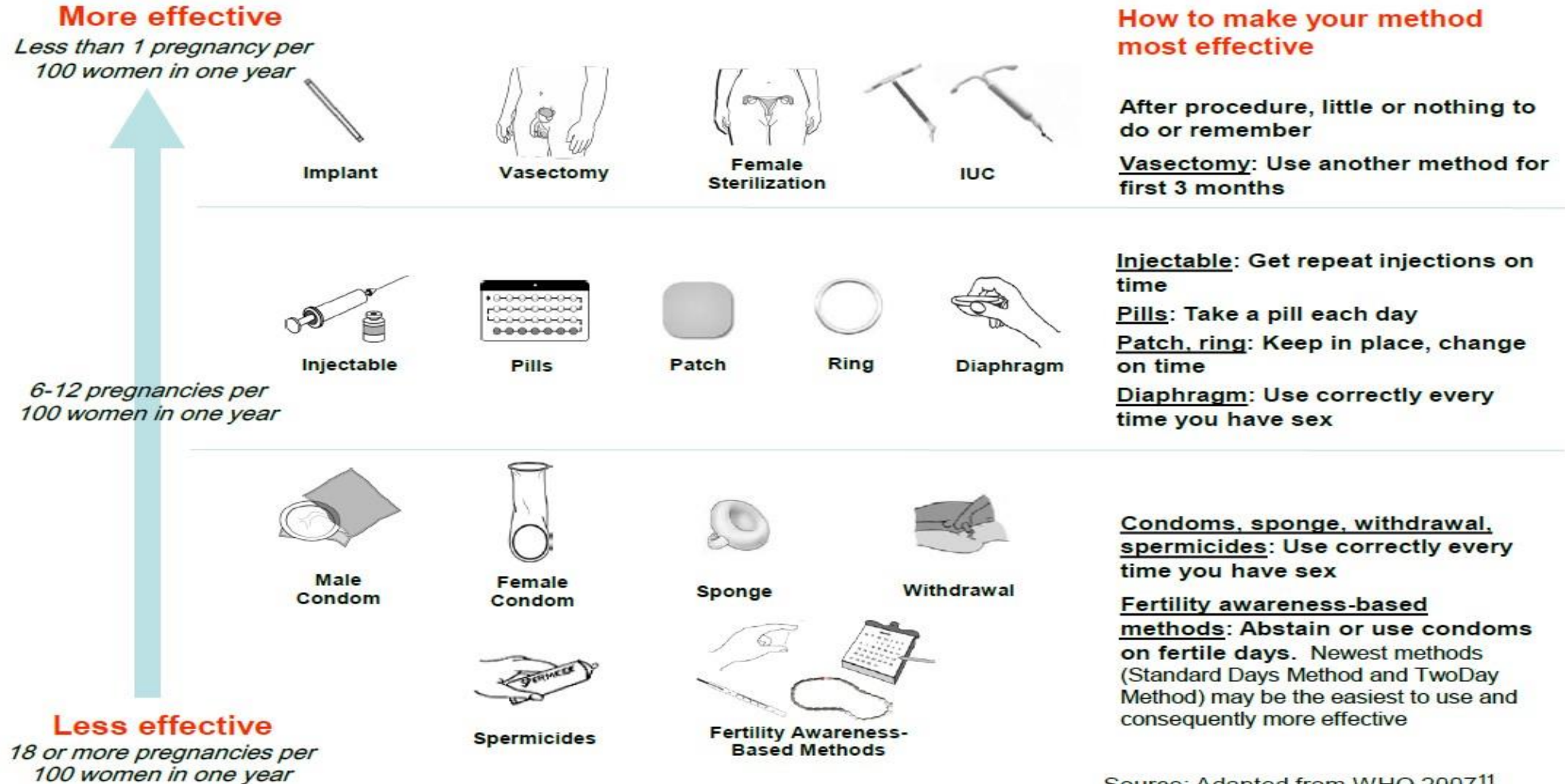
Wat is het 'doel' van contraceptie

- ***Preventie van zwangerschap***
- Cyclusregelmaat controleren
- Hoeveelheid bloedverlies / pijn beperken
- Ovulatiepijn beperken
- Huid/acné/beharing
- Borstspanning, PMS, libido
- Kostenplaatje
- **Gebruiksgemak** (Perfect Use ><Typical Use)(42% vd millenials vergat 1 of meerdere pillen in laatste cyclus)

Figure 3-1 Comparing typical effectiveness of contraceptive methods

Source: Adapted from WHO 2007¹¹

Hormonen-angst

- Thrombose-risico
- Kanker-risico
- Gewicht
- Libido, mentaal welzijn, ...

Thrombose-risico

- Basisrisico: 2/10 000 vrouwen
 - Gecombin OAC: 4-9/10 000 (*obesitas x2!*) x5
 - Zwanger: 5-29/10 000 x15
 - Postpartum: 40-65/10 000 x30
-
- Eerste maanden !
 - Familiale anamnese !
 - *Vaginale ring reduceert risico niet!*

Outcome, contraception type	Woman years	No with venous thrombosis	Adjusted rate ratio (95% CI)*	P value	
Confirmed events:					
Non-use	5 892 182	1209	2.05	1.00 (reference)	—
COC with levonorgestrel and 30-40 µg oestrogen	231 675	144	6.22	3.21 (2.70 to 3.81)	<0.001
COC with norgestimate	298 566	135	4.52	3.57 (2.98 to 4.27)	<0.001
Patch	6178	6	9.71	7.90 (3.54 to 17.65)	<0.001
Vaginal ring	50 334	39	7.75	6.48 (4.69 to 8.94)	<0.001
Implant	29 497	5	1.70	1.40 (0.58 to 3.38)	0.450
Levonorgestrel IUS	239 841	33	1.38	0.57 (0.41 to 0.81)	0.002

Onderliggend verhoogd risico op DVT

- Stollingsstoornissen: 1-2%
- BMI
- Roken
- Sedentair leven, lifestyle

Absolute contra-indicatie voor PPR (pillen / patches / rings = gecombineerde preparaten)

- VG VTE
- *Huidige VTE op anticoagulantia → tijd kopen*
- Majeure chirurgie/ 6 weken
- Thrombogene mutaties (anti-thrombinedef, prot C, prot S, *Fact V Leiden* homozygoot >< *heterozygoot 5%!*)
- Anti-fosfolipidensyndroom
- Voorkamerfibrillatie
- Cerebrovasculair lijden (TIA, CVA)

- Kleplijden of congenit hartziekte met complicaties
- Cardiomyopathie met verstoorde hartfunctie
- Bestaand of VG van ischemisch hartlijden
- Ongecontroleerde hypertensie
- Hypertensie met klinisch vaatlijden
- Roken >15 sig /dag en >35 jaar

Relatieve CI (meestal niet tenzij goede reden)

PPR

- BMI ≥ 35 (WHO)
- Bypass-chirurgie en BMI ≥ 35 (*quid opname??*)
- ***Eerstegraadsverwant VTE < 45 jaar*** (uitwerken onderliggend risico)
- Immobilisatie rolstoelgebruik/ziekte

POP : cerebrovasculair lijden

Relatieve CI

PPR

- diabetes + angiopathie, hypertensie, roken, CV risicofactoren

POP

- Ischemisch hartlijden

Anticonceptie en kanker

- **LEEFTIJD! 1888: gemidd levensverwachting 46 jaar**
- **Beschermend effect:**
 - Endometriumca
 - Ovariumca
 - Gastro-intestinale kankers
 - Bescherming blijft bestaan ook na 10 jaar stop
- **Borstkanker**
 - <50 jaar : 25% van de borstca; vaak niet hormoongevoelig
 - “mijn moeder had borstca”: is geen CI
 - Mirena: onduidelijk, bias?
 - Cu-spiraal versus mirena : geen verschil

Globaal gezien minder mortaliteit bij de groep vrouwen die orale contraceptie nemen

Per jaar : 52/100 000 vrouwen minder sterfte

(minder bloedverlies, minder ingrepen, minder extra-uteriene zwangerschappen, oncologische protectie, ...)

MEC-UK

- absolute CI zolang pte onder behandeling is
- relatieve CI eenmaal R/ afgelopen is

Mirena: kan in geselecteerde gevallen

Anticonceptie en gewicht

- Gecomb EP: eerste 6 maand, reversibel
- *'prikpil'*

- **Libido**

- OAC net sexueel bevrijdend
- >< spiraal

- **Depressie**

- PMS: gecomb OAC : sequentieel >< continu gebruik
- >< spiraal

Neveneffecten

- Hoofdpijn
- Migraine
- Libido
- **Depressie** (*cave veranderingen in het leven → constant milieu creëren, hoeveelheid bloedverlies*)
- Mood swings
- **Gewichtstoename** (hoog gedoseerde progesteron only preparaten; menopauze: +5-10 kg → risico borstca + 30-40%)

- Migraine met aura, alle leeftijden, tijds-onafhankelijk: absolute CI
- Migraine zonder aura relatieve CI

Kiezen van orale anticonceptie

1. SmPC Qlaira®. 2. Guillebaud Contraception your questions answered 7th edition 2017 p 184,186. 3. Zeun et al. 2009 Eur J Contracept & Reprod Health Care 14:221-32. 4. Nelson et al. Contraception 2012. 5. Kearn&Wagstaff Treat Endocrinol 2003; 2(1): 49-70. 6. Wiegartz&Kuhl Eur J Contracept & Reprod Health Care 2006 11(3):153-161. 7. Mansour 2009. 8. Fraser et al. Int J Gyn Obst. 2009 ; 107(2):5183. 9. Jensen et al. Fertil Steril 2009; 92(3). PP-M_QLA-BE-0001-1/20181214

19 jarig meisje, student op kot, nood aan contraceptie,
vertrekt op Erasmus, med VG neg, fam VG neg

27 jarige dame, gecomb. OAC, M. Crohn, kinderwens 2-
tal jaar, IMB, fam VG neg

42 jaar, al >20 jaar de pil, heel tevreden, rookt 20 sig/dag
en BMI 36

19 jaar, wenst contraceptie, GG, BMI 22, moeder DVT op 38 jarige leeftijd...

46 jarige vrouw , al 25 jaar de pil , opgenomen in ziekenhuis owv DVT , wordt nu behandeld...

Voor elk wat wils...

Q&A